

לטיול בתורתו
 מריוויקט לעידוד העמקה והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

לעבן מיט א תורה

לחיזוק העיון ברורתו של הנמ"ח זי"ע

4 יו"ל ע"י חבורת הבחורים ההולכים בתורת ה' תורה כ"ב חותם בתוך חותם | גליון

סודה הגדול של הירידה...

את אותו נשמע כותב רביז"ל במילים ברורות: **"דברי התורה שסביבות המצווה"**, **"שהעבודה שיש באלו הדיבורים אין אנו יודעים, וזה בחינת נשמע בחינת נסתר"**.

בכל ירידה יש את עצם הירידה והתשובה שצריך לעשות עליה, אולם חוץ מזה יש את אי ההבנה מדוע הקב"ה עשה כך, הרי נכון שעשיתי תשובה והקב"ה בוודאי סלח לי, אבל היה עדיף שלא יקרה כלום. מה תועלת ומטרה יש באותה ירידה, מהי העבודת ה' הטמונה דווקא באותו מקום רחוק ומרוחק שעליה לא ניתן היה לוותר, ואותה השגתי רק באמצעות הירידה שעברה עלי בניגוד לרצוני?

וזה מה שגילה דוד המלך. הוא זכה לגלות ע"י ירידתו והתשובה שזכה לעשות, שיש מטרה בירידה שהגיעה לאדם למרות שהשתדל באמת שזה לא יהיה, זה לא קרה סתם ח"ו, זה היה בשביל שאני אזכה לעשות תשובה ועי"ז להפוך דווקא את הירידה לעליה ולהישאר בסופו של דבר עם זכויות גדולות - דבר שבלי ההתרחקות, לא היה קורה כי אותם זכויות נוצרו דווקא מהמקומות החשוכים שזכו להפוך לאור גדול. זוהי המטרה והעבודה שהיתה באותו כשלוך חשוך ומרוחק. כי באמת "מבשרי דייקא אחזה אלו-ה".

ורק כשמבינים את זה שייך לשוב בתשובה, כי אם לא מאמינים שדווקא מהריחוק יכול להתגלות התקרבות שבלעדי הוא לא היה קיים - אזי מתביישים בבושה דסטרא אחרא המונעת את הרצון לשוב בתשובה, כי כל הסיפור נראה מיותר מעיקרו, ואף החוטא חש בעמדה נחותה ומבישה, תחת להעריך ולייקר את גודל ההזדמנות לעמוד במקום שצדיקי גדולים אינם יכולים לעמוד.

ואת זה זכה דוד המלך לגלות לעצמו, ואת זה הוא גם מגלה לכל עמ"י שהם כגוף לגבי הנשמה כלפי הצדיק. וגם אתה (שקורא את אלו הדיבורים) כשתבין את ההבנה הזו, זה יהיה מה שיגרום לך לעלות מדרגה לדרגה -

כאשר מתעורר קול דקדושה שאז חשים הם כנתונים בעמדת התקפה, ועל כן הם זועקים בקול הברה נגד הקול דקדושה. וקשה, שהרי רצונם הוא להשיג חיות ומזון, וא"כ ממה הם מתקיימים בכל אותו הזמן שלא התעורר קול הקדושה - שלכן לא נזקקים לזעוק ולדרוש אז את מזונם. האם קודם לכן הם השיגו אותו בדרך אחרת?

ונראה לבאר עפ"י קשרי התורה, שמבאר שבכל דרגה ודרגה יש בחינת נעשה ונשמע שהם הנסתר והנגלות, וצריך בכל פעם לעלות מדרגה לדרגה שבכך הופך הנשמע לנעשה - נסתר לנגלות. אך קודם שעולים מדרגה לדרגה ומנעשה - לנשמע גבוה יותר, בהכרח שתהיה קודם לכן ירידה, כי הירידה היא תכלית העלייה. וכמו שמצאנו אצל דוד המלך שירד ע"מ להורות תשובה לרבים - כלומר שקודם שהשיג את עומק עניין התשובה הנסתר ממנו, היה צריך לרדת ועל ידי זה זכה לגלות תשובה בעולם (אך בתנאי שאין הירידה כי אם בדרך מכשול ולא שמורה ח"ו שום היתר לרדת בכוונה אפילו במשהו חס וחלילה, כי כשרוצה להתחכם ולרדת בשביל לעלות בוודאי לא יעלה, כי אז יתגבר עזות הגוף ולא יוכל לעשות תשובה בבחינת האומר אחטא ואשוב אין מספיקין בידו לעשות תשובה).

אם נעמיק בעומק העניין, מה היה גלוי - "נעשה" לדוד המלך, ומה היה "נשמע" ונסתר ממנו, נראה שמה שהיה נסתר מדוד לא היה עצם ידיעת החטא, שהרי "לא היה דוד ראוי לאותו מעשה". כלומר: מצד מדריגתו והשגתו - לא היה הוא כלל וכלל ראוי לעשותו. ויותר מזה, אף מצד הירידה והניסיון שבדבר לא היה דוד ראוי לאותו מעשה, כי באמת אין לנו שום הבנה בניסיון ובירידה של דוד. וממילא אף תועלת התשובה הייתה ידועה וברורה לו. וא"כ הנשמע הנעלם שהתגלה לו היה נשמע אחר לגמרי.

מבואר בתורה, שמכיוון שע"י התשובה זדונות נעשין זכויות, על כן לעתיד שיהיה כולו תשובה, יבוקשו ויחפשו העוונות כי יחפשו איך לוקחים עוד איזה עוון כדי לעשות ממנו תורה.

וקשה, וכי מהו העניין בחיפוש בו בזמן שידוע מתחילה שאין מה למצוא, שהרי הם כבר נהפכו לאין? אלא על כרחך שישנה תועלת בעצם המציאה שאין את מה למצוא, ומדוע? עוד קשה, שמבאר את הפסוק "שובה ישראל... כי כשלת בעוונך" שע"י התשובה ייעשה מהעבירות "מכשילה" שהוא התורה. וצ"ב מדוע גם לאחר שנהפך החטא לזכות ע"י התשובה, עדיין הוא מכונה "מכשול"?

עוד צ"ב, שפשט הפסוק "כי כשלת" הוא שכיוון שנכשלת כבר על כן "שובה ישראל" ואילו ע"פ דרש רביז"ל הכוונה היא שמאחר ועתיד להיעשות מכשילה ותורה - על כן "שובה ישראל", וכיצד יעלו הפשט והדרש בקנה אחד [- הכלל האחד עשר]?

עוד צ"ב, מדוע בשביל להורות תשובה היה צריך דוד המלך דווקא לחטוא, וכי לא היה יכול ללמד זאת את עמ"י מכוח ידיעה גרידה. אלא על כרחך שחוץ מעצם ידיעת כח התשובה לימדם משהו נוסף, ומהו א"כ אותו לימוד נעלם?

עוד יש לעיין, כיצד יכול דוד להורות תשובה לרבים ע"י מעשיהו, והרי לכל אחד מעם ישראל קורה מקרה אחר מחברו, ומי אמר שעל הכל מועילה תשובה?

עוד קשה, מדוע לא מועילה הוראת התשובה של דוד המלך בשביל ללמד שיש תשובה בעולם - עד כדי שהוצרכו גם כלל ישראל לחטוא ע"מ ללמד זאת (עיין בגמ' שם), האם ישנו לימוד נוסף שאותו יכולים רק כלל ישראל ללמד לעצמם?

עוד צ"ב, במה שהתבאר באותו ז' שכאשר עושה האדם עבירה, נבראים ממנה מחבלים הזועקים הבן חיי ומזוני, אך זעקתם היא רק

המשך בעמוד 3

אין אדם עומד עליהם אלא אם כן נכשל בהם

שאלות, תשובות, הקשרים, מהלכים, ורעיונות בתורה הזמנית

אות א'

"וכל העם אשר ברגליך - פרש"י ההולכים אחר עצתך". לכאן צ"ב בקשר שבין עצה לרגלין. ונראה לומר, שע"י העצה יכולים לילך מדרגא לדרגא.

(דוד פוליטי)

"וכל בניך לימודי ה" וכו'. משמע מפסוק זה שכולם הם לימודי ה', מה שלא מסתדר עם מה שכתוב בתורה. ונראה לי לומר שכל בניך מדבר על בני-ירושלים כפשטות הפסוק. והפסוק בא לומר שכל בני ירושלים היינו בוני ירושלים כמאמר רז"ל - הם הם הלימודי ה'. שהם בונים את ירושלים ע"י הארותיהם לאמונה כמוב"פ באות ג'.

(שמואל גוטליב)

אות ב'

"כי מחותם נעשה נדת, בבחי' ידיכם דמים מלאו" - מדוע לא מובא פה גם שחותם הוא במספר השווה של נדת כמו שכתב באות א'. מאי שנא?

(שמואל גוטליב)

אות ג'

"בבחי' שבעת ימים תמלא ידם". ר' נתן (בהלכות נשיאת כפיים ד') מוסיף לבאר, שההוכחה מהפסוק היא לא רק על זה שמילוי הידיים הוא מהשבעה רועים, אלא שהפסוק הזה הולך על אחרי חטא העגל שהקב"ה התרצה לישראל למחול ולתקן חטא זה של העבודה זרה, שבו כתוב "ויקח מידם ויצר אותו בחרט" - שהוא פגם הידים כמ"ש רבינו באות ב'. וצווה לעשות משכן, שבחינוך המשכן כתוב תיקון הידים "שבעת ימים תמלא ידם". ומוכח שזהו גם תיקון הידיים מלבד זה שהמילוי הוא מהשבעה רועים. ובעצם אהרן שפגם הוא מתקן - שגם תיקונו ע"י בחי' זו דייקא שבנשיאת כפיים ממשיכין האמונה כמ"ש שם בליקו"ה.

(הלל משה קפלן)

אות ד'

"וכל הקולות הן של צעקה... אנחה... שופר... זמרה וכו'". נראה, שהסדר שרבינו מביא את הקולות זה לפי עוצמתם. קודם צעקה שיש לה יותר משמעות מאנחה, ואח"כ שופר ואח"כ זמרה.

(נחמן גבאי)

"וכל הקולות וכו'" ובהשמטות הוסיף "אף קול המוכיח" ומדוע לא הביא את זה באות ד'? ועוד קשה - מדוע כתב הכא קול זמרה ולקמן קול נגינה?

(שלום ארוש)

"הן יתן בקולו קול עוז" - כשקוראים את הפסוק בפשטות משמע שהפסוק מחדש שהוא יתן בקולו קול של עוז. ומשמע - שאותו קול עצמו יכול להיות גם בלי עזות (שיש קול עם עוז ויש קול בלי). ומשמע שמה שאמר רבינו על הקולות שהם בחי'

עזות זה רק כשהם במצב מסוים, ולא בהכרח שכל קול הוא עזות.

(נחמן גבאי)

אות ה'

"כי תוכל ללכוד בתוקף ועזות הגוף". משמע שהבעיה היא שהנשמה תלכוד משהו מהעזות, שהרי לא כתוב שתוכל להילכד אלא שתוכל ללכוד, שיש פה ענין שהוא לוכדת מהעזות שזה החשש. וצ"ע בדבר.

(דוד פוליטי)

אות ו'

נראה בתורה שלעשות מנשמע נעשה זהו ע"י ענווה שנכלל עצמו בבחינת אין. ועוד נראה מהתורה (ומפורש בליקוטי הלכות) שהוא ע"י תפילה שהיא דבקות, כיוון שכשהוא מתפלל אז הוא נכלל בנשמע - דבקות בחי' אין, וע"י התכללותו הוא משיג את הנשמע שנכלל בו.

(הלל משה קפלן)

אות ז'

כופרא זה בעצם תמרי לפני שהם בשלים כל צרכן, וא"כ גם כופרא שהוא עזות כשהוא מתבשל הוא כפירות. ולפי"ז יוצא שגם עזות דסט"א זה כפירה, רק שזה לא בשל. וכפירות זה עזות לאחר שזה התבשל.

(ישראל קעניג)

איך רואים מהפסוק "ההמיר גוי אלוהים" שתמרי זה קלקול האמונה? הרי זה המיר וזה תמרי?

(דוד פוליטי)

"קול נגינה הוא ג"כ בחי' עזות" והרבי"ה לא מבאר למה זה עזות כמו שביאר בכל הקולות (הוא מביא פסוק שמתפרש לפי"ז, אבל לא ראייה), ומדוע לא הביא לכך מקור כמו שהביא לשאר הקולות?

(שלום ארוש)

"היינו ע"י התשובה יהיה נעשה מהעברות בחי' מכשלה שהוא התורה".

יש להבין מדוע גם לאחר התשובה שנתהפכו העוונות לזכויות עדיין ממשיך וקורא לזה מכשלה שזהו כינוי שמשמעותו היא עבירה ומכשול?

(אהרן הוניגמן)

"כל הקולות הן בחי' עזות, קול המוכיח הוא בחי' קול שופר כמ"ש כשופר הרם קולך". ויל"ע מה הקשר בין קול המוכיח לקול השופר.

וניתן לבאר: הדנה ענין קול השופר מבואר בליקו"ה (פו"ר ג') שהוא מורכב מקול הישר וקול החוזר, היינו שפוגע הקול הישר בקול החוזר ויוצא קול המורכב משני קולות אלו ע"ש. וזהו ענין קול המוכיח [וכמובא כע"ז במלבי"ם על הפסוק המוב"פ כשופר הרם קולך ע"ש].

היינו קול ה' (קול הישר) וקול המוכיח (קול החוזר מקול ה').
שמשני קולות אלו שהם ענין קול הישר וקול החוזר כנ"ל מורכב
קול המוכיח, כמו קול השופר וכנ"ל.

(יוסף מאיר וזנה)

"נפל פיתא בבירא - כי אין יודעין איך להתנהג" - קשה, מה זה
שונה מכל דבר בעולם שיש בו טוב ורע וצריך לבחור בטוב, וגם
כאן - כאשר זה בשביל הקדושה ישתמש בעזות, ומתי שלא - לא,
ומדוע אין יודעין כיצד להתנהג עד כדי כך ששינה התנא מרגילותו
והתפלל על כך באמצע דבריו?

(אהרן הוניגמן)

"ולכן סיים מסאנא אוכמא", הרב'ה מנמק שהאי שחור אדום הוא
- אלא שלקה. וצריך להבין למה לא סיים מסאנא סומקא, שכל
כוונתו היה שהוא אדום, ולמה הוצרך דווקא לאדום שלקה?

(ישראל קעניג)

"נמצא, שעונש הגדלות תפיסה, וע"כ חבשוהו".

יש להבין, שהרי לאמיתו של דבר הוא לא התגאה ולא היה ראי
להיתפס בתפיסה, וא"כ במבט לאחור האם ייתכן שנתפס ונענש
לחינם בלי גדלות ח"ו?

(אהרן הוניגמן)

"כי היה מתאבל על ירושלים... היינו על קלקול האמונה. וע"כ סיים
מסאנא אוכמא להורות שנתקלקל חותם הרגלין". - ולכא' תמוה,
על מה התאבל - על האמונה או על הרגלין?

ונראה לי לומר - שבאמת הדבר "הנורא" זה כשמתקלקל החותם
הפנימי - אבל הוא התאבל על חלקו בקלקול שזה חסרון האמונה
שע"ז נתקרבו לחותם הפנימי וקלקלו אותו. אבל באמת הבעיה

הגדולה היתה קלקול הרגלין שלכן סיים מסאנא אוכמא. להורות
שנתקלקלו הרגלין.

(שמואל גוטליב)

"וכן במלאכים יש בחי' נעשה ונשמע". קשה, מה שייך במלאכים
נעשה ונשמע - לעלות מדרגא לדרגא?

(אהרן הוניגמן)

"אמר להו בעו מינאי או איבעי מנייכו... אז ראוי שלא אוכל להשיב
לכם". אם המתגאה חסרונו הוא שלא יוכל להשיב, אז הם היו
צריכים לשאול אותו ולא לתת לו לשאול, שהרי העדר החכמה
מתבטא בחוסר היכולת להשיב ולא בלשאול? ואולי אמר להם
שהוא ישאל - והם מחמת גדלותם שכפוהו בשיעבודם לא ידעו
להשיב, ואז הוא ישיב על השאלה של עצמו, וכמו שאכן היה שם
למעשה.

(ישראל קעניג)

מדברי ר"א זעירא משמע שע"י הקץ כופרא עדיין לא בטוח דהוה
תמרי אלא שיכול שיהיה תמרי. וזה תמוה. כי מתחילת התורה
באות ג' משמע שכל עיקר אמונת ישראל על ידם, שאילולא
הקרבה לצדיק אין קיום לאמונה כלל? והאם יש לזה קשר למש"כ
שכל עקר אמונת ישראל?

(שמואל גוטליב)

"וכן לעתיד לבוא צער הבושה גדול מאוד... מכ"ש איך יתביישו
החוטאים רח"ל". קשה - דהרי כתב שלעתיד יהיה כולו תשובה,
וע"י התשובה זדונות נתהפכין לזכויות, וא"כ מה מקום יש לבושה זו
ומדוע אוי לאותה בושה אוי לאותה כלימה - אדרבה, ככל שהחטא
יהיה יותר גדול כך גם לאחר שהתהפך תהיה הזכות גדולה יותר?

(אהרן הוניגמן)

התשך תעמוד 1

כי דווקא כשתזכור את הריחוק ותראה מה יוצא ממנו בסופו של דבר,
זה מה שיתן לך את הכוח להאמין שכל ירידה היא לטובתך וגם היא
בסופו של דבר תהפוך לעלייה גדולה.

וזהו הקול דקדושה של הצדיק, המגיע אליך ע"מ להזכיר את עוונך,
זה לא לחינם - יש לו מטרה בזה. הוא רוצה שתזכור את כל המקומות
הרחוקים שלך בשביל שתבין שדווקא בהם טמונים ההצלחות שלך,
והם בעצם "דין תורה" - דין שמורה לך ומעודד אותך לשוב, וכשתשוב
תגלה את המעלה שבדבר וזה יהיה בשבילך "תורה" נוספת להמשך
הדרך. זה מה שיתן לך את הכוח להמשיך לשוב בתשובה.

אך כעת מתעוררים לעומתך העבירות וזועקים אליך "הב לן חיי
ומזוני" - עד עכשיו לא ביקשנו את זה כי זה בעצמו היה החיות
שלנו - שלא רצית לשוב בתשובה כי היית בטוח שזה דין אכזרי בלי
שום רווח ומטרה, ושלא תרוויח כלום עם התשובה, ולכן לא היית
מוכן אפי' להאזין לקול העבירות ולהסתכל עליהם, העדפת לברוח
ולשכוח מקיומם ע"מ שלא יטרידו את מנוחתך.

אך הצדיק מתאנח עליך, ואומר לך "תכיר בחטא ובעזות שלו, אל
תאמר שלא היה דבר, אל תתבייש ותתחפר בתוך עצמך. לך אליהם
תכיר בהם ותדע שזה לא לחינם. כי אם תעשה תשובה עוד תעלה מזה
בעליה שאין כמותה".

ולכן לעתיד שיהיה כולו תשובה, על כן יבוקשו ויחפשו העוונות - לא
כדי לחפש אם הם עדיין קיימים, אלא דווקא כדי לגלות ולהיווכח
שהם לא קיימים. כי עצם הגילוי שהם לא קיימים - זה מה שיתן לנו
את הכוח להמשיך ולעשות תשובה מדרגה לדרגה, כי זה לא סתם.
אפשר להתעלות דווקא מזה ואפשר גם להמשיך ולהתעלות...

ולכן גם לאחר שהחטא התהפך לזכות, עדיין הוא נקרא מכשילה
- התורה, כי עצם המכשילה היא זו שמורה לך להמשיך לשוב ע"י
שגילית את ה"תורה" והעבודה הנעלמת שבדבר.

ולכן, ע"מ ולגלות שיש תשובה בעולם היה צריך דוד המלך לעבור
ירידה ולא יכל ללמד זאת לעמ"י בלי זה - כי הלימוד הוא דווקא
כשמכירים את מה שלא הכירו קודם לכן ומאמינים במה שלא האמינו
קודם לכן - בתועלת הגדולה היוצאת דווקא מן הירידה.

וזהו לימוד לכל אחד ואחד מעמ"י בכל אשר יעבור עליו תהא הסיבה
אשר תהא, שבכל דבר יש תועלת, לכל דבר יש סיבה ואפי' לדברים
שנראים הכי מיותרים. ולכן ניתן ללמוד את זה מדוד המלך לכל
מקרה בעולם, כי הלימוד הוא [חוץ מעצם זה שיש תשובה] שיש סיבה
בדבר. ולמרות זאת היו צריכים גם ישראל את המכשלה כדי להיווכח
בעצמם בעליה שיזכו על ידי זה.

ולפי כל האמור נוכל לבאר היטב את קשר וחיבור פשט הפסוק
"שובה ישראל... כי כשלת בעוונך" ודרשתו, ואף את העולה למעשה
מחיבורם וקישורם ועלייתם בקנה אחד [כמבואר בכלל י"א שבכל מקום
שהדרש שדורש רביז"ל בפסוק משנה ממשמעותו הפשוטה, יש ליישב את הפשט
והדרש ולמצוא את חיבורם למען יעלו בקנה אחד, ויותר: ע"ז גם מתגלים עצות
לעובדא ולמעשה מהתורה מעצם חיבורם יחד].

שכן פשט פסוק זה ודרשתו אווזים בשני הקצוות יחד, ומגלים לנו
את העבודה המשותפת שעלינו להשתמש בשניהם - שמצד אחד
"שובה ישראל כי כשלת" - שיהיה נעשה מזה מכשול שהוא התורה.
ומצד שני, אותו מכשול הוא שילמד אותך לשוב "כי כשלת" - כי
באמת היה לך מכשול שככל שהוא יהיה יותר גדול - כך גם הזכות
תהיה יותר גדולה וזה עצמו יהיה ה"כי כשלת" - התורה והמכשילה
שיורו לך להמשיך לשוב לה' מכל מקום שרק יהיה.

הארה שבועית

נקודה מהשיעור פרשת משפטים

רבינו מדבר בסוף התורה על העניין של בושה את הפסוק "ולא יבושו עמי לעולם", והרב מטשעהרין מציין שם את הגמרא במועד קטן (דף ט:).

בגמרא שם מסופר הסיפור שר' שמעון בן חלפתא רצה לעלות לארץ ישראל, וקודם שעלה אמר לו אביו "לך לרב וקבל את ברכתו". הלך ר"ש אל רב והוא בירכו "יהי רעווא דלא תבייש ודלא תתבייש" - יהי רצון שלא תבייש שום אדם ושלא תתבייש משום אדם.

כאשר חזר לאביו סיפר לו שרב בירכו ב"מילין דעלמא". אמר לו אביו, וכי ברכה זו קלה בעיניך והלא את ברכה זו בירך הקב"ה את ישראל ואף שנה בה, להורות שלא יביישו ושלא יתביישו וכלשון הפסוק: "ולא יבושו עמי לעולם... ולא יבושו עמי לעולם".

מדברי ר' נתן בהלכות מעקה ושמירת הנפש אפשר להבין בצירוף דברי הגמרא יסוד גדול לביאור דברי התורה, שרואים שישנו מושג מיוחד בעניין הבושה, שחוץ מעצם הבושה הרגילה שקיימת כשאדם מבייש את זולתו או מתבייש ממנו באופן ישיר, יש גם סוג של בושה שנגרמת ממילא שעליה התכוון רב באומרו: יהי רצון שלא תבייש ושלא תתבייש.

והבושה הזו היא הבושה שגורם האדם לזולתו בעצם היותו קיים, גם בלי לעשות מעשים מכוונים נגד השני. כי בעצם זה שהוא יותר מצליח מהחבר שלו, הוא יכול לגרום לו בושה בזה שהוא מצליח במה שהשני לא הצליח ולבושה הזו קוראים 'חלישות הדעת'. כמו לדוגמא כשאנו מתפללים ורואים שלידינו מתפלל משהו בהתלהבות ובכוונה מתחילת התפילה ועד סופה, שזה

גורם לנו בושה שאנו לא כמוהו ומביא אותנו לייאוש. שעצם מדרגתו של האדם ומדרגת מעשיו הטובים מבייש אותנו גם בלי שהוא יתכוון לכך.

וכיצד אם כן יתכן שאדם גם יעבוד את ה' כמו שצריך שלא תהיה לו סיבה להתבייש מאף אחד שזה מדרגה מאוד גבוהה, כמו אצל הצדיק שהוא לא מתבייש מאף אחד וגם לא יבייש אף אחד? הרי אפילו יהושע לכוארה נכוה ומתבייש מחופתו של משה! והביאור לזה הוא שכל אחד יכול לזכות אפילו במדרגה שלו להיכלל באין, כי ככל שהאדם עובד את ה' יותר מתוך בחינה של "אין", כך הוא גם יכול יותר לזכות שלא יתביישו אחרים מעבודת ה' שלו. כי "אין" לא יכול לא לבייש ולא להתבייש כי הוא פשוט אין.

והנקודה הזו היא שכשהאדם עובד את ה' כדי להתגדל ולהתייקר בעיני הסביבה, אז אכן נוכחותו מבישה את זולתו. אבל אם האדם עובד את ה' כשהוא מחובר לעצמו, כלומר שהוא לא מושפע מסביבתו אלא עובד את ה' מתוך נקודתו, שזה הנקודה של עבודת הלב, שהיא הנשמע שתליא בליבא, אז לא די שהוא אינו מתבייש כי לא אכפת לו ממעשיו של חברו, אף גם העבודה שלו לא תבייש אף אחד. כי כל הבושה קיימת רק מאדם שמכוון להיות יותר מסביבתו אבל אדם שנכלל באין - בהשי"ת ללא גאווה לא שייך להיפגע ממנו, כמו שרבינו אומר כאן בתורה על המתפלל על חברו, שהאדם לא חושש על צערו שלו, רק חושש על צער חברו, כשלא אכפת לי שאני מתבייש, רק

אכפת לי שלחבר שלי לא יהיה חלישות הדעת ממני, אז אני שייך למדרגה של אין... ולזה יכול אדם לזכות ככל שיותר ירגיש את השני ואת צרתו, שיצא מההתעסקות בעצמו ויהא חשוב לו רצון ה' באמת שזה מה שכתב שכל המבקש רחמים על חברו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה ע"י שנכלל באין. שהצער הזה הוא אותו צער הבושה שהרי כל יסורי העוה"ז יש בהם צער הבושה, שרק עי"ז שנכלל באין יוכל להרגיש את צער הבושה של חברו ולא יבייש אותו.

וזוהי הברכה הגדולה שברך רב את ר"ש בן חלפתא, שלא יבייש בעצם נוכחותו.

ומה שבתורה מפורש שכן מתביישים מהצדיק, הכוונה היא על בושה דקדושה שעליה נאמר גדולה בושה שנכפלה שני פעמים בפסוק, בושה טובה שגורמת לשני רצונות טובים של קרבת ה', שאם השני יכול גם אני יכול, ולא שזה גורם לי להיחלש ולחשוב שאני לא ראוי ולא מסוגל.

אומנם לפעמים יכול להיות שנוצר חלישות הדעת למישהו אחר, לא בגלל שהצדיק מבליט את עצמו, כי באמת הוא במדרגה של אין, אלא שהשני לא בבחינת בשר, קול התוכחה של הצדיק גורם לו לירידה ולא לעליה, כי הוא שומע את קול ההברה ומתבייש מהצדיק בושה גרועה שגורמת לו לחלישות הדעת בבחינת "באת אלי להזכיר עוונתי".

ורק כאשר יהיה אחד עם הצדיק, יוכל להבין שהצדיק מוכיח אותו כי הוא אוהב אותו ומאמין בו, וגם הוא מסוגל להפוך את הירידה לעלייה ולעשות מעשים טובים, וללכת מדרגה לדרגה ולהתקרב לה'.

שנותנין לו עצות...

עצות ותובנות חדשות מהתורה

ממה שמסביר מוהרנ"ת בליקו"ה נשיאת כפים ד' שהנשמע שרבינו מדבר עליו הוא תפלה על מה שעדיין נסתר ממנו, שלכן (בגלל שעוד לא השיג את זה והוא רק מתפלל שיזכה לנשמע הזה) זה נקרא בשם נשמע ונסתר, יוצאת לנו הנהגה שתפילת האדם צריכה להיות על הדרגה הנסותרת

ממנו כעת, ולא על דברים שהם אפי' מעבר לנשמע שלו.

עין בליקו"ה הנ"ל שכיוון שהדרך לזכות לנשמע היא ע"י תפילה על אותו הדבר הנסתר ממנו, שזה בעצם הנעשה והנשמע שרבינו מדבר עליהם (כי רק בהיות הדבר נסתר עודנו שם של נשמע עליו ולא

לאחר שכבר השיג את הנשמע) לכן כיוון שהתפילות שאנו מתפללים כל יום הם בעצם התפילה על הנסתר ממנו, א"כ צריכה כל התפילה שתהא על הרוחניות של האדם היינו הדרגות שהם אצל האדם עדיין בחי' נשמע. שכשמתפלל רפאינו יכוון על רפואת נשמתו ובברך עלינו על פרנסתה, וכן הלאה בכל הברכות.

חידון השאלות

בליל ט"ו בשבט, בכנס פירותיך מתוקים התקיים חידון שאלות על תורה כ"ב 'חותם בתוך חותם'

להלן המבחן שהתקיים באמצעות 'חידון שאלות' חוויתי ונושא פרסים. אשר הותיר רושם רב על מאות הבחורים.

הדגשים לפני השאלות:

יש שאלות שצריך לדקדק היטב בשאלה בעצמה מחמת שהשאלה כלל לא נכונה בלשונה. יש שאלות של בקיאות ויש שאלות של עיון שיוצאות גם מדברי מפרשים המטרה של שאלות הסקר לדעת תשובות אמיתיות ולא לפרגן לפרוייקט

שאלות על תורה כ"ב

כל התשובות נכונות.	הוא לא שילם	איזה שנה נאמרה תורה כ"ב?
באיזה שנה הודפס לראשונה החלק הראשון של ליקוטי מוהר"ן?	עם איזה נושא רבינו התחיל לומר את תורה כ"ב?	תקס"ד תקס"ו תקס"ט
חורף תקס"ח קיץ תקס"ח חורף תקס"ט	הגן עדן והגיהנום וצער הבושה חותם בתוך חותם ירידה תכלית העליה קול הברה	אף תשובה לא נכונה
מתי רבינו דיבר בפעם הראשונה על רצונו לעשות ספר?	איך רבינו מסביר את עניין הירידה?	באיזה יום נאמרה תורה כ"ב?
מיד אחרי ראש השנה תקס"ח	ירידה לצורך עליה שהירידה היא העליה בעצמה. שהירידה מביאה את תכלית העליה	יום רביעי יום שני יום שישי
באמצע חורף תקס"ח בשנת תקס"ה אף תשובה לא נכונה	כל התשובות נכונות	אף תשובה לא נכונה
למה הנשמה צריכה להאיר לבשר הגוף?	איזה משפט נכון:	לאיזה שיחה בשיחות הר"ן יש קשר מובהק לתורה כ"ב?
כמו צדקה ורחמנות על בשר הגוף כי על ידי הגוף היא תעלה מנפילתה להשיג על ידה השגות בבחינת מבשרי אחזה אלוק	המוכיחים מקטינים את הדבר לפני ה' ומגדילים הדבר לפני ישראל המוכיחים מקטינים את החטא לפני ה' ומגדילים החטא לפני ישראל המוכיחים מקטינים את החטא לפני ישראל ומגדילים את החטא לפני ה' ישראל ומגדילים את החטא לפני ה' המוכיחים מקטינים את הדבר לפני ה' ומגדילים את החטא לפני ישראל	שיחה פ"ט שיחה רע"ב שיחה כ"ג
כל התשובות נכונות.	למה אלעזר זעירא שם מסאני אוכמי?	תשובות א' וב' נכונות
כיצד יכול מי שנמצא מחוץ לבור לשמוע את קול השופר הרי הוא לא בבחינת בשר?	להורות שנתקלקל חותם הרגלין להורות שנתקלקל חותם הידין להתאבל על ירושלים	כמה שעות לקחה אמירת תורה כ"ב? בערך חמש שעות יותר משעתיים שעה
על ידי שימוש חכמים ומצוות מעשיות אם הוא יתחזק בשמחה		בערך ארבע שעות
אם הוא יטה אוזנו לשמוע היטב את קול השופר		מה רבינו שילם על תורה כ"ב? צומות ותעניות אלף אדומים
מאיזה חותם שנתקלקל נעשה 'נדת'?		

השלם את המשפט: "וכשהבשר בבחינה הזאת אז..."

ולירושלים מבשר אתן

נדבק בחינת הבשר להעצם יכול לשמוע הקול דקדושה

מהו הציטוט הנכון:

'בראשית' מאמר, 'ברא' חצי מאמר, אב ובן, סתים וגליא, עדן עלאה דסתים וגניז, עדן תתאה.

בראשית דא מאמר, ברא חצי מאמר, דא עדן עלאה, עדן תתאה; חכמה עלאה, חכמה תתאה; אב ובן

שניהם נכונים

מתי הנעשה הוא בבחינת תורת ה'?

כשבא לראשית נקודת הבריאה.

כשנכלל באין סוף

קודם שבא לתחילת האצילות

מהו בקשרי התורה המתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר?

הנשמה מבקשת על הגוף

הצדיק מתפלל על עם ישראל

הרועים דסטרטא אחרא מבקשים על הגוף

תשובות א' וב' נכונות

מהו המשפט הנכון?

עיקר שלמות השמחה על ידי אנחה

עיקר שלמות השמחה על ידי התפילה

עיקר שלמות השמחה על ידי היראה

תשובות ב' וג' נכונות

מי שומר על החותם החיצון?

החותם הפנימי

ההארה מהשבעה רועים

הבושה

תשובות א' וב' נכונות והם היינו הך

לפי קשרי התורה מה הפירוש נמר?

תמורה

מרמור

אך תשובה לא נכונה

מה הם הארות ומה הם השגות?

הארות זה 'נעשה' והשגות זה 'נשמע' הארות והשגות זה אותו דבר

הארות זה נשמע והשגות זה נעשה

ממה הנשמה מפחדת?

להלכד בתענוגי הגוף

להלכד בתוקף ועזות הגוף

מהאנחות של הגוף

תשובות ב' וג' נכונות

ה' עשה למען שמך - מי אומר את זה?

זה קול צעקת העוונות מצד הסטרטא אחרא

צעקת המצוות מצד הקדושה

לא קשור בכלל לנושא

אפשר לפרש גם כמו תשובה א' וגם כמו תשובה ב'

מי הם המחבלים המוזכרים באות ז'?

החיצונים שמוזכרים באות א'

המפורסמים דסטרטא אחרא

מי שלקח את הכתרים

כל התשובות נכונות

כמה פעמים אליהו הנביא מוזכר ומרומז בתורה כ"ב?

פעם אחת

שלושה פעמים

חמישה פעמים

לא מוזכר כלל

אותם העומדים מחוץ לבור:

הם יותר נעלים ממי שנמצא בתוך הבור.

הם שווים למי שנמצא בבור

הם יותר גרועים ממי שנמצא בבור

ביאור דברי רבינו 'לעמוד נגד עזותם' לפי קשרי התורה

להתפלל על העזות

להתגאות עליהם.

לעשות איתם שלום בבחינת רגלין

מה הפירוש נשמע ונסתר?

שאינו יודע איך לעבוד בזה את ה'

שאינו יודע כלל מאותו דבר שאינו יכול לעבוד בזה את ה'

תשובות א' וג' נכונות

כשעולים למדרגה גבוהה יותר מבתחילה

הנשמע הקודם נעשה ממנו נעשה

הנעשה נהיה ממנו נשמע

מתגלה נשמע יותר עליון

תשובות א' וג' נכונות

כשעולה לתחילת האצילות ונכלל באין סוף

תורת ה' נעשה תורתו

זוכה לתורת ה' באמת

כל 'תורתו' נכללת בתורת ה' ואזי תורתו היא תורת ה' באמת

אלו מצוות ממורשים בתורה כ"ב שהקב"ה מקיים

מלביש ערומים, מבקר חולים, מניח תפילין.

מבקר חולים, מניח תפילין, קובר מתים, נותן צדקה

מלביש ערומים, מבקר חולים, מניח תפילין, קובר מתים.

כל התשובות חסרות

מה הפירוש אני קיימתיה תחילה?

שהקב"ה קיים את התורה לפני הבריאה

שהקב"ה מקיים את המצוות בבחינת אין

שבקיום המצוות של העם הקב"ה מתחיל

בשבילם

תשובות א' וב' נכונות

למה לא כתוב במאמר חז"ל פני משה כפני חמה שמשה מתבייש מה' (ביאור הליקוטים)?

כי הוא לא מתבייש מה' שהרי הוא זכה לתורת ה' ותפלת ה' ממש

כן מרומז בתוך המאמר חז"ל שהוא מתבייש

אפילו שהוא מתבייש זה בושה בשם המושאל ולא בשם העצם

כל התשובות נכונות יחד

הגיהנום הוא בעולם הזה או בעולם אחר?

מהחותם הפנימי

מהחותם החיצון

משניהם

באיזה תורות רבינו מדבר על העניין של ספר של הצדיק?

י"ט, ס"א, ס"ז, ק"כ, קצ"ב, ל"ב תניינא, ל"ו תנינא.

י"ט, ס"א, ק"כ, קצ"ב, כ"ח תניינא, ל"ד תנינא.

ס"א, ס"ז, קכ"ד, קל"ו.

איך המוכיחים מקטינים את החטא?

הם מעוררים את רחמי ה' על ידי שהם אומרים 'למה יחרה'?

על ידי שהם מגלים את תכלית העליה שבירידה

הם לא מקטינים את ה'חטא'.

כמה תורות יש בספר ליקוטי מוהר"ן עד סוף התניינא?

514

324

693

אף תשובה לא נכונה

הגימטרייה של י"ד במילוי שווה ל:

נידת

נדת

חותם

תשובות ב' וג' נכונות

מה נעשה מקלקול החותם החיצון?

כפירות ואמונות כוזביות

קלקול החותם החיצון

עזות דסטרא אחרא

משה רבינו הוא:

מוכיח

רועה

רעיא מהימנא

כל התשובות נכונות

על ידי מה התיקון של קלקול הידיים?

על ידי הארה משבעה רועים

על ידי בחינת הידיים

על ידי כתר הנשמע

כל התשובות נכונות

תרועה זה מלשון:

רועים

שבירה (כמו שכתוב ותרועת מלך בו)

נגינה

תשובות א' וג' נכונות

האם שייך שהחכם נלכד בעזות העם?

כן. אם הוא לא מזכך את העם, כמבואר באות ו'.

החכם תמיד מכניע את העם בעזותו

לא. כי הוא נכלל באין סוף

הרי הנשמה גם לא יכולה להילכד

ביום ההוא יבוקש וכו'

זה היום הראשון משבעת הימים שמוזכר באות ג'

זה היום השביעי משבעת הימים שמוזכר באות ג'

זה למעלה מכל השבעה ימים.

אף תשובה לא נכונה

תשרי בגימטריא:

שתי פעמים חותם עם התיבות ועם האותיות

שתי פעמים חותם עם התבות

שתי פעמים חותם עם האותיות

שתי פעמים חותם עם התבות ועם הכולל

בתשרי עם ישראל:

צועקים

צועקים ושמחים

שמחים

על איזה מקרא כתוב בתורה שהוא נאמר על ראש השנה?

באת אלי להזכיר עוונני

יענך ה' ביום צרה

חדוות ה' היא מעוזכם

שמחת עולם על ראשם

מה היה הפגם של אהרן בכך שקיבל מידם את הזהב?

שהוא לא זרק את זה על הארץ, אלא לקח את זה מידם.

הוא כלל לא קיבל אלא לקח

שהוא לא נעמד נגד עזותם

שהוא צר אותם בחרט

האם משה רבינו הוא יותר גבוה מהרועים או חלק מהם (ביאור הליקוטים)?

מצד המדרגה התחתונה הוא שווה לרועים ומצד מדרגתו העליונה הוא מעליהם

כתוב מפורש שהוא רעיא מהימנא

כן הוא חלק מהרועים

הוא מוכיח ואם כן הוא למעלה מהרועים האם יש תורות בליקוטי מוהר"ן קודם שרבינו היה ארץ ישראל?

כן (כמה תורות בודדות)

כן (שליש מליקוטי מוהר"ן)

לא, אין אף תורה כי רבינו התבייש בתורות אלו.

כמה הסכמות נאספו לספר ליקוטי מוהר"ן?

יותר מארבע מאות הסכמות

בערך חמישים הסכמות

חמש הסכמות

אף תשובה לא נכונה

כמה הסכמות נדפסו בתחילת ליקוטי מוהר"ן?

ארבע

חמש

שש

אף תשובה לא נכונה

על איזה תורות נכתב בפירוש שיש ביניהם קשר?

תורה ט' וקי"ב

תורה כ"א וקנ"ו

תורה נ"ח ונ"ט

כל התשובות נכונות

אלו שלוש חיות מוזכרים בתורה שיש להם עזות?

נמר, כלב, כפירים.

נמר, כלב, איל.

לא מוזכר בתורה שלוש

בעולם הזה ואי אפשר להגיע לשם מחמת הקרירות
אין בעולם הזה גיהנום.
הגיהנום שיש בעולם הזה הוא רמז לגיהנום שיש בעולם שלמעלה ממנו.
אף תשובה לא נכונה.

מה הפירוש 'להתקרב אל הקדושה' לפי קשרי התורה?

לקבל את התורה

לזכך את תענוגי הגוף
להתפלל בבחינת עמידה

איזה שתי פסוקים שמוזכרים בתורה נלקחו מאותו פרק בישעיה?

'כשופר הרם קולך', 'מבשרך לא תתעלם'.
חתום תורה בלימודי, וכל בניך לימודי ה'.
חתום תורה בלימודי, מבשרך לא תתעלם.
ולא יבושו עמי לעולם, שמחת עולם על ראשם.

אם כל העולם הוא רק אחד משישים לגיהנום, איך אפשר לומר שהגיהנום הוא בתוך העולם?

כי יש כמה מדרגות גיהנום, והגיהנום בעולם הזה הוא רק רמז לגיהנום יותר גבוה.

כי צער הבושה גדול יותר מעונש הגיהנום זה מדובר על הגיהנום שבצד צפון.

אין מי שיוכל להבין את הספר כי אם מי שיכול לומר כל תורה ותורה פנים ואחור

זה מהותו של הכלל הראשון (מניה וביה)

זה קשור לכלל הארבעה עשר
אין לזה קשר לכללים

התורה שלי כולה...

בחינות

עצות
השגות
אף תשובה לא נכונה

לאיזה דבר רבינו מדמה את תורתו

לעיר גדולה

לארמון וטרקלין

לניגון וריקוד
אף תשובה לא נכונה

מה רבינו אמר שאפשר להיעשות על ידי לימוד ספרו

איש כשר

שיפתח גידי קשיות ליבו

בעל מוח גדול
כל התשובות נכונות

מה המטרה העיקרית בלימוד ליקוטי מוהר"ן

לעובדא ולמעשה בכל ענייני עבודת ה'

לעשות מתורות תפילות
להיות בעל מוח גדול
לחדש חידושים

איך אפשר להוציא מהלימוד עצות חדשות?

על ידי התבודדות על התורה
על ידי לימוד בעיון
כשמסכמים היטב את מה שלומדים

תשובות א' וב' נכונות

מהיכן לקוח השם 'לטייל בתורתנו'?

חיי מוהר"ן

שיחות הר"ן
עלים לתרופה
הקדמת ליקוטי מוהר"ן
ביאור הליקוטים

שאלות סקר

כמה זמן אתה מעוניין שימשיכו ללמוד תורה כ"ב?

לסיים עכשיו

חודש

חודשיים

עד פסח

האם אתה מעדיף תורות קצרות בזמן קצר או תורות ארוכות בזמן ארוך?

תורות קצרות

תורות ארוכות

האם אתה מעוניין בקיום סדרי לימוד משותפים?

כן

לא

רק פעם בחצי שנה

כמה השיעורים מוסיפים לך בהליכה עם התורה?

מאוד הרבה

קצת מוסיף

בכלל לא מוסיף

מה הדבר הכי נחוץ בשביל ההמשך?

עלון קבוע לבחורים

שיעורי הדרכה

קמפיין

בכמה אחוזים אתה מרגיש שהשתנה לך משהו בלימוד ליקוטי מוהר"ן על ידי לטייל בתורתו?

יותר משמונים אחוז

יותר מחמישים אחוז
יותר משלושים אחוז
לא השתנה כלל.

האם כשתהיה לך הזדמנות להאיר לחבר את הטעם בעיון בליקוטי מוהר"ן תעשה זאת?

לא, אני לא מרגיש בנוח כן, לא בטוח שאני יצליח בוודאי, אני חושב שאצליח